

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 4.12.2006
KOM(2006) 724 wersja ostateczna

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

**dotyczący ogólnej koncepcji umożliwienia krajom partnerskim objętym europejską
polityką sąsiedztwa uczestnictwa w agencjach i programach Wspólnoty**

KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY I PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

dotyczący ogólnej koncepcji umożliwienia krajom partnerskim objętym europejską polityką sąsiedztwa uczestnictwa w agencjach i programach Wspólnoty

Wstęp:

Istotnym elementem europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) jest umożliwienie objętym nią krajom partnerskim uczestnictwa w strategiach politycznych i programach Wspólnoty albo nawiązania z nimi ściślejszej współpracy. Tego rodzaju zaangażowanie może przybrać dwie formy:

- umożliwienia udziału krajom objętym EPS albo przyznania im statusu obserwatora w określonych agencjach lub innych organach wspólnotowych uczestniczących w zarządzaniu strategiami politycznymi Wspólnoty (np. w Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego, Europejskiej Agencji Ochrony Środowiska, Europejskim Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii, Organie Nadzorczym Galileo itp.) bądź umożliwienia im nawiązania współpracy z takimi agencjami bądź organami;
- włączenia partnerów objętych EPS w realizację strategii politycznych Wspólnoty (w takich obszarach jak np. badania i rozwój, ochrona konsumentów, społeczeństwo informacyjne, konkurencyjność i innowacje itp.), przy czym dla każdego programu z osobna konieczne będzie podjęcie decyzji co do tego, czy uczestnictwo krajów objętych EPS finansowane będzie przez nie same (jak ma to miejsce w przypadku członków Europejskiego Obszaru Gospodarczego) czy z budżetu UE (z finansowych zasobów własnych danego programu, o ile jest to przewidziane w odnośnej podstawie prawnej, albo z przeznaczonych na ten cel funduszy w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ang. *European Neighbourhood and Partnership Instrument* – ENPI).

Komisja dokonała szczegółowego przeglądu istniejących agencji i programów, aby móc ocenić możliwości osiągnięcia postępów w poszczególnych dziedzinach. Na tej podstawie oparto przedstawiane w niniejszym komunikacie dwie różne koncepcje: jedną dotyczącą uczestnictwa w agencjach, a drugą – w programach wspólnotowych.

Koncepcja pierwsza zakłada konieczność negocjowania oddzielnych umów pomiędzy poszczególnymi krajami partnerskimi objętymi EPS i agencjami wspólnotowymi. W odniesieniu do drugiej koncepcji niniejszy komunikat przewiduje dwustopniową procedurę opartą na doświadczeniach zdobytych w przeszłości z krajami będącymi w okresie przedakcesyjnym, pozwalający uniknąć żmudnego procesu indywidualnego przyjmowania w drodze wielu decyzji Rady Współpracy lub Rady Stowarzyszenia szczegółowych warunków technicznych uczestnictwa poszczególnych krajów w poszczególnych programach. W pierwszej kolejności Komisja podejmie starania o uzyskanie mandatu upoważniającego ją do wynegocjowania ogólnego protokołu do poszczególnych umów o partnerstwie i współpracy bądź układów o stowarzyszeniu, rozpoczynając ten proces od tych krajów partnerskich objętych EPS, które uzgodniły już plany działań w ramach EPS. Po ratyfikacji protokoły te stanowiąc będą solidną podstawę prawną dla znacznie mniej skomplikowanego procesu podpisywania z partnerami objętymi EPS protokołów ustaleń odnoszących się do

konkretnych programów, określających szczegóły uczestnictwa w programach leżących w interesie obu stron. Tym sposobem zachowana została możliwość podejścia indywidualnego, jednak z zastrzeżeniem dla przypadków o charakterze priorytetowym.

Wiosną 2007 r. Komisja zamierza przedłożyć zalecenia dla udzielenia konkretnych mandatów do podpisywania dodatkowych protokołów do umów o partnerstwie i współpracy bądź układów o stowarzyszeniu.

Kontekst

W dokumencie strategicznym w sprawie europejskiej polityki sąsiedztwa z dnia 12 maja 2004 r.¹ określony został cel polityczny polegający na umożliwieniu 16 krajom partnerskim objętym EPS (tj. Algierii, Armenii, Azerbejdżanowi, Białorusi, Egipcowi, Gruzji, Libanowi, Libii, Izraelowi, Jordanii, Mołdowie, Maroku, Syrii, Autonomii Palestyńskiej, Tunezji i Ukrainie) uczestnictwa w odnośnych programach wspólnotowych. W dokumencie poinformowano, że Komisja „przeprowadza [...] badania programów i agencji UE, w których udział krajów sąsiadujących może być korzystny dla interesów rozszerzonej UE i krajów sąsiadujących”. Ponadto wyjaśniono, iż „europejska polityka sąsiedztwa przewiduje stopniowe otwieranie niektórych programów wspólnotowych opartych na wspólnocie interesów i dostępnych zasobów”. W dokumencie odnotowano również, że „kilku partnerów wyraziło zainteresowanie uczestnictwem, ewentualnie w roli obserwatorów, w niektórych gremiach wspólnotowych oceniających współpracę czy ustanawianie zasad.” W dniu 14 czerwca 2004 r. Rada zatwierdziła przedstawioną w omawianym dokumencie strategię.

Plany działań w ramach EPS, dotychczas przyjęte i obowiązujące dla dziesięciu partnerów objętych EPS (Armenii, Azerbejdżanu, Gruzji, Izraela, Jordanii, Mołdowy, Maroka, Autonomii Palestyńskiej, Tunezji i Ukrainy), a w przypadku dwóch krajów (Egiptu i Libanu) będące w trakcie procesu przyjmowania, zawierają standardowe sformułowania, zgodnie z którymi EPS stwarza nowe perspektywy partnerstwa, w tym „możliwość stopniowego otwierania odnośnych programów wspólnotowych bądź zacieśnienia współpracy w ich ramach.” Jeden z planów działań w ramach EPS zawiera również szczegółowe sformułowanie zobowiązujące Wspólnotę Europejską do „przeprowadzenia całościowego przeglądu wszystkich programów i organów Wspólnoty w celu umożliwienia uczestnictwa w nich [krajów partnerskich objętych EPS]”.

Udział poszczególnych partnerów objętych EPS w konkretnych programach i agencjach zależy od ustalenia wspólnych interesów pomiędzy Wspólnotą Europejską, partnerami objętymi EPS i odnośnymi agencjami, a także wyników negocjacji dotyczących poszczególnych programów, agencji i krajów.

Niniejszy komunikat przedstawia informacje podsumowujące na temat agencji i programów otwartych na potencjalny udział krajów partnerskich objętych EPS i służy określeniu ogólnej koncepcji realizacji wspomnianego powyżej celu politycznego.

Uzasadnienie

Udział krajów partnerskich objętych EPS w agencjach i programach wspólnotowych otwiera znaczące możliwości dalszego wzmocnienia europejskiej polityki sąsiedztwa.

¹ Komunikat COM (2004) 373 wersja ostateczna.

Niektóre agencje mogą same być zainteresowane wiedzą fachową partnerów objętych EPS, inne natomiast będą postrzegać cel Unii Europejskiej dotyczący stwarzania zachęt do przeprowadzania reform w zakresie uregulowań prawnych i administracji oraz budowania instytucji w krajach sąsiadujących poprzez EPS jako nadrzędny interes wspólnotowy. W wielu przypadkach dążenie do spełnienia podstawowych warunków uczestnictwa w działaniach agencji wspólnotowych, jak np. zbliżenie przepisów do dorobku prawnego Wspólnoty czy ustanowienie odnośnych instytucji krajowych dysponujących odpowiednimi możliwościami, będzie katalizatorem reform i modernizacji w odnośnych sektorach oraz pomocą w ich przeprowadzaniu. Często stanowić to będzie także efektywny sposób wspierania konwergencji między partnerami objętymi EPS i Unią Europejską w zakresie przepisów, norm, najlepszych praktyk i wymogów prawnych UE. Zatem nieodłącznym elementem omawianej koncepcji jest siłą rzeczy stawianie warunków, których spełnienie przyniesie pozytywne skutki. Uczestnictwo partnerów wpisuje się w realizację celu EPS polegającego na przenoszeniu polityki wewnętrznej UE na zewnątrz, aby wspierać dobrobyt, stabilność i bezpieczeństwo w krajach sąsiadujących.

Niektóre programy wspólnotowe zostały już, w zakresie, w jakim pozwalała na to ich podstawa prawna, wybiórczo otwarte w celu umożliwienia uczestnictwa w nich krajom kandydującym, przyszłym krajom kandydującym oraz krajom EOG i Szwajcarii. Doświadczenie pokazało, że udział krajów niebędących członkami UE w programach wspólnotowych może przynosić bardzo korzystne efekty. Na poziomach politycznym i regulacyjnym tego rodzaju uczestnictwo okazało się pomocne przy opracowywaniu i przyjmowaniu strategii w wielu różnych obszarach polityki istotnych dla reform i zmian. Stanowiło zachętę dla krajów partnerskich do wprowadzenia nowych sposobów przeprowadzania konsultacji z sektorem prywatnym i angażowania tego sektora. Pozwoliło politykom krajów trzecich na uzyskanie szerszego dostępu do specjalistycznych sieci oraz na wgląd w praktyczne aspekty kształtowania strategii politycznych UE. W niektórych przypadkach doprowadziło to do ustanowienia nowych instytucji, z kolei w innych do zwiększenia potencjału administracyjnego i kompetencji prawnych instytucji już istniejących. Służyło także rozpowszechnianiu najlepszych praktyk. Poza tym udział krajów partnerskich w programach i agencjach zwiększył obecność Unii Europejskiej w tych państwach.

Podstawowe warunki prawne

Rozporządzenia ustanawiające agencje (ich statuty) często przewidują możliwość udziału w ich pracach krajów trzecich.

Podobnie podstawy prawne programów wspólnotowych przewidują w wielu przypadkach możliwość udziału krajów trzecich (tj. zawierają tzw. „klauzulę otwartą”).

Dodatkowo konieczne jest zawarcie wiążących umów sporządzonych w oparciu o prawo międzynarodowe określających ogólne warunki udziału krajów partnerskich objętych EPS.

Udział w pracach agencji wspólnotowych

Wspólnota Europejska i Unia Europejska na mocy różnych podstaw prawnych w ramach pierwszego filaru powołały do chwili obecnej w odnośnych dziedzinach kompetencji 21 agencji niewykonawczych. Kolejne trzy agencje zostaną utworzone w najbliższym czasie. Często agencje te finansowane są z budżetu wspólnotowego. Niektóre z nich utrzymują się same. Trzy inne tego rodzaju organy zostały utworzone w oparciu o przepisy drugiego filaru i funkcjonują pod nadzorem Rady, przy czym ich budżet finansowany jest wyłącznie z

wkładów krajowych państw członkowskich. Kolejne trzy takie organy zostały ustanowione na mocy przepisów w ramach trzeciego filaru. Łącznie daje to 30 rozmaitych organów i agencji (patrz załącznik A).

Pod pojęciem europejskiej agencji regulacyjnej należy rozumieć niezależną jednostkę prawną, utworzoną przez prawodawcę i mającą za zadanie wspieranie procesu regulacyjnego w danym sektorze na poziomie europejskim, jak również procesu wdrażania polityki wspólnotowej w danej dziedzinie. Realizując powierzone jej zadania, agencja taka przyczynia się do poprawy stosowania uregulowań prawnych na obszarze całej UE.

W wielu przypadkach rozporządzenia ustanawiające takie agencje zawierają standardowe przepisy określające, że „agencja jest otwarta na udział w swojej działalności państw trzecich, które zawarły ze Wspólnotą Europejską porozumienia przewidujące przyjęcie i stosowanie przez nie prawa wspólnotowego w dziedzinie objętej aktem założycielskim. W ramach tych porozumień opracowywane są uzgodnienia precyzujące w szczególności charakter i zasady uczestnictwa tych państw w pracach agencji, w tym postanowienia dotyczące członkostwa w niektórych organach wewnętrznych, wkładu finansowego i zatrudniania pracowników”². Oznacza to jednak zawsze udział bez prawa głosu w organach decyzyjnych. Ponadto udział w pracach danej agencji nie prowadzi automatycznie do uzyskania członkostwa w tej agencji.

W związku z tym, że prawodawca europejski powołuje wszystkie agencje na mocy odpowiednich aktów prawa wtórnego, ustanawiając dla każdej z nich oddzielne przepisy, określa on także w zależności od sektora działalności danej agencji zróżnicowane warunki udziału w niej krajów trzecich (patrz załącznik B).

Określenie założeń polityki w zakresie udziału w agencjach partnerów objętych EPS

Konkretne postanowienia dotyczące udziału poszczególnych krajów partnerskich objętych EPS w określonych agencjach stanowiąc będą przedmiot negocjacji, w toku których należy określić i wyważyć interesy Wspólnoty i poszczególnych partnerów objętych EPS. Proces włączania partnerów objętych EPS w prace agencji, w których ich udział jest możliwy, będzie przebiegał stopniowo i miał charakter wybiórczy, przy uwzględnieniu wzajemnych korzyści z tego płynących oraz podstawowych warunków uczestnictwa w działaniach agencji. Jako podstawowy warunek należy traktować zdolność absorpcji, jaką posiada dana agencja. Komisja zintensyfikuje kontakty z partnerami objętymi EPS w celu dokonania oceny ich zdolności do wybiórczego uczestnictwa w pracach agencji wspólnotowych, uwzględniając przy tym wagę, jaką poszczególne kraje partnerskie przykładają do danej kwestii, oraz ich długoterminowe zaangażowanie na rzecz podtrzymania udziału. Partnerzy objęci EPS będą zachęceni w ramach regularnego dialogu w różnych organach ustanowionych w ramach umów o partnerstwie i współpracy bądź układów o stowarzyszeniu (tj. Rada Współpracy i Rada Stowarzyszenia, komitety i podkomitety) do określania i przedstawiania swoich konkretnych interesów związanych z pracami agencji wspólnotowych oraz swoich możliwości uczestniczenia w nich.

Obok przygotowywania formalnych porozumień, które umożliwią partnerom objętym EPS udział w pracach agencji wspólnotowych, konieczne może okazać się również zbadanie i wspieranie innych możliwości stopniowego zwiększania technicznej współpracy agencji z

² Tę standardową klauzulę zapisano również w art. 24 wniosku Komisji dotyczącego porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie utworzenia ram prawnych dla europejskich agencji regulacyjnych, komunikat z dnia 25 lutego 2005 r., COM(2005) 59 wersja ostateczna.

krajami sąsiadującymi i przygotowywania ich do ewentualnego uczestnictwa. W proces ten będą musiały się odpowiednio zaangażować organy zarządzające odnośnymi agencjami.

Nie uprzedzając wyników bardziej szczegółowych konsultacji, Komisja sądzi, że następujące działania agencji wspólnotowych mają największe znaczenie dla partnerów objętych EPS:

- Udział w pracach Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA) będzie wymagać przyjęcia i stosowania wspólnotowych przepisów w obszarze bezpieczeństwa sieci i informacji, jednak otwarty będzie dla wszystkich zainteresowanych partnerów. Europejscy partnerzy objęci EPS będący sygnatariuszami Konwencji Chicagowskiej³ i wyrażający zgodę na przyjęcie i stosowanie prawodawstwa wspólnotowego w odnośnym obszarze mogą uczestniczyć w pracach Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Transportu Lotniczego (EASA). Krajom trzecim, które zawarły ze Wspólnotą Europejską umowy sektorowe, można przyznać status obserwatora w EASA. Jako że od 2003 r. EASA jest również członkiem Wspólnych Władz Lotniczych (ang. *Joint Aviation Authorities* – JAA), z niektórymi spośród tych krajów trzecich także należących do JAA nawiązana została już współpraca w pewnym zakresie. Ponadto europejscy partnerzy objęci EPS niebędący członkami JAA oraz kraje pozaeuropejskie mogą współpracować z EASA, zawierając porozumienia robocze mające charakter uregulowań administracyjnych pomiędzy ich urzędami lotnictwa cywilnego i Agencją w celu umożliwienia opracowywania bardziej efektywnych procedur weryfikacji i ułatwienia certyfikacji wyrobów lotniczych. Oprócz tego partnerzy objęci EPS posiadający znaczącą produkcję lotniczą mogą zawierać ze Wspólnotą Europejską umowy o wzajemnym uznawaniu swoich certyfikatów i w ten sposób prowadzić szeroko zakrojoną współpracę z EASA w zakresie regulacyjnym i administracyjnym. Udział partnerów objętych EPS w Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego (ang. *European Maritime Safety Agency* – EMSA) oraz europejskich partnerów objętych EPS w Europejskiej Agencji Kolejowej (ang. *European Railway Agency* – ERA) mógłby być możliwy pod warunkiem zawarcia przez odnośne kraje porozumień ze Wspólnotą w sprawie przyjęcia i stosowania przepisów prawa wspólnotowego. Podobnie udział partnerów EPS w działaniach Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności uzależniony jest od przyjęcia i stosowania prawodawstwa UE dotyczącego bezpieczeństwa żywności i pasz⁴. Europejska Agencja Ochrony Środowiska (ang. *European Environment Agency* – EEA) – agencja wspólnotowa, która po przystąpieniu do niej Szwajcarii liczy 32 członków, bada obecnie możliwości udziału wybranych krajów objętych EPS w niektórych swoich działaniach. Agencja ta już teraz daje pierwszeństwo współdziałaniu z partnerami objętymi EPS w regionalnych procesach współpracy (jak np. w procesie „Środowisko dla Europy” prowadzonym pod auspicjami EKG ONZ, a także przy działaniach powiązanych ze środowiskiem naturalnym w ramach procesu eurośródziemnomorskiego czy komisji regionu Morza Czarnego).
- Obecnie nie jest możliwy udział partnerów objętych EPS w pracach niektórych agencji wspólnotowych, których działania ograniczają się do wspierania państw członkowskich WE w realizacji określonych wewnętrznych strategii politycznych Wspólnoty; chodzi tutaj

³ Konwencja o międzynarodowym lotnictwie cywilnym (Konwencja Chicagowska) z dnia 7 grudnia 1944 r.

⁴ 375 dyrektyw dotyczących bezpieczeństwa żywności i pasz, 95 dyrektyw dotyczących zdrowia zwierząt, 84 dyrektywy dotyczące zdrowotności roślin, a także około 400 rozporządzeń oraz liczne decyzje i zalecenia.

m.in. o. Europejskie Centrum Rozwoju Szkolenia Zawodowego (ang. *European Centre for the Development of Vocational Training* – Cedefop), Urząd Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (ang. *Office for Harmonisation in the Internal Market* – OHIM), Wspólnotowy Urząd Ochrony Odmian Roślin (ang. *Community Plant Variety Office* – CPVO).

Natomiast zasadniczym celem pozostałych agencji, jak np. Europejskiej Fundacji Kształcenia (*European Training Foundation* – ETF) jest właśnie współpraca z krajami trzecimi, w tym parterami objętymi EPS. Ponieważ kraje objęte EPS są odpowiednikami takich agencji WE, jest oczywiste, że nie mogą uczestniczyć w pracach tych agencji na zasadzie obserwatora czy w innej podobnej funkcji.

Pewna liczba innych agencji obecnie przewiduje jedynie wybiórcze formy współpracy z krajami trzecimi jako partnerami zewnętrznymi biorącymi udział w konkretnych działaniach. Szczegóły tego rodzaju współpracy ustalają organy zarządzające daną agencją. I tak doraźny udział partnerów objętych EPS np. w rozmaitych inicjatywach Europejskiej Fundacji na Rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (ang. *European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions* – Eurofound), takich jak komitety ekspertów, seminaria i badania opinii, wydaje się pożądanym i realnym. Pod uwagę można wziąć także udział w działalności informacyjnej i krajowych sieciach informacji Europejskiej Agencji ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy (ang. *European Agency for Safety and Health at Work* – EU-OSHA). Agencje takie jak Europejskie Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ang. *European Centre for Disease Prevention and Control* – ECDC), teraz współpracujące nieformalnie z partnerami objętymi EPS w wybranych kwestiach, np. ptasiej grypy, będą w stanie podjąć bardziej zaawansowaną współpracę z partnerami objętymi EPS po zakończeniu fazy rozruchu, w której się obecnie znajdują. Rozporządzenie ustanawiające Wspólnotową Agencję Kontroli Rybołówstwa (ang. *Community Fisheries Control Agency* – CFCA) zezwala na współpracę z krajami trzecimi w zakresie kontroli i inspekcji połowów.

Zatem warunki i możliwości udziału krajów partnerskich⁵ objętych EPS różnią się w zależności od agencji.

W wielu przypadkach niezbędne będzie zastosowanie strategii „drobnych kroków”, w ramach której początkowo wdrażane będą programy współpracy mające na celu zapoznanie krajów partnerskich objętych EPS z działaniami agencji. Programy te miałyby umożliwić odnośnym krajom dokonanie niezbędnych przygotowań polegających na przyjęciu przepisów dorobku prawnego Wspólnoty oraz zwiększeniu możliwości administracyjnych, tam gdzie jest to warunkiem wstępnym udziału w agencji. Dopiero kiedy kraje te zakończą tego rodzaju przygotowania, byłoby właściwe, przy uwzględnieniu doświadczeń zebranych podczas realizacji programów współpracy, rozpatrzenie kwestii ewentualnego zawarcia umowy o włączeniu danego partnera w prace odnośnej agencji.

Organy takie jak Europejski Urząd Policji (Europol), Europejska Jednostka Współpracy Sądowej (Eurojust) oraz Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich UE (Frontex) nie są otwarte na członkostwo krajów partnerskich objętych EPS, oferują im jednak interesujące możliwości współpracy. Z wieloma krajami trzecimi, w tym z Federacją Rosyjską, zostały zawarte umowy o

⁵ W rozumieniu niniejszego komunikatu pojęcie „kraje partnerskie” obejmuje również Autonomię Palestyńską.

współpracy, natomiast z niektórymi innymi państwami, jak np. ze Stanami Zjednoczonymi i Chorwacją, podpisano umowy operacyjne. Przy wyborze krajów partnerskich pod uwagę brane są zarówno priorytety polityki UE w dziedzinie stosunków zewnętrznych, jak i priorytety wynikające z potrzeb operacyjnych.

Udział w programach Wspólnoty Europejskiej

Komisja zarządza szeregiem programów wspólnotowych realizowanych w poszczególnych sektorach (np. Aeneas, Tempus, Erasmus Mundus), które zostały opracowane specjalnie w celu wspierania krajów trzecich, w szczególności partnerów objętych EPS. Tego rodzaju programy zewnętrzne nie są przedmiotem niniejszego komunikatu.

Niniejszy komunikat odnosi się wyłącznie do wewnętrznych programów wspólnotowych, które zostały ustanowione z myślą o państwach członkowskich UE i po to, aby pomagały w realizacji polityki wewnętrznej Wspólnoty Europejskiej. Programy te stanowią zintegrowany pakiet działań przyjęty przez Wspólnotę Europejską na okres kilku lat w celu wspierania współpracy pomiędzy państwami członkowskimi w różnych konkretnych dziedzinach i osiągnięcia celów, jakie wytyczyła sobie Wspólnota. Z zasady są one przeznaczone wyłącznie dla państw członkowskich i finansowane ze środków zapisanych dla nich w budżecie ogólnym UE. Jednak rozporządzenia ustanawiające tego rodzaju programy w wielu przypadkach dopuszczają możliwość udziału w nich kraju trzeciego na określonych warunkach. Ponadto niektóre programy wewnętrzne mają – w zależności od tego, co jest ich przedmiotem – wymiar zewnętrzny.

Instytucje europejskie pracują obecnie nad ustanowieniem nowych programów wspólnotowych, które będą finansowane w ramach perspektywy finansowej na lata 2007-2013. Programy te częściowo wymieniono w komunikacie Komisji z dnia 22 maja 2006 r.⁶, informującym o pakiecie przedłożonych do decyzji wniosków legislacyjnych. Jednak komunikat ten nie uwzględnia wniosków legislacyjnych, w sprawie których osiągnięto porozumienie polityczne po dniu 17 maja 2006 r. Przedstawienie pełniejszego przeglądu nowych programów będzie możliwe dopiero za jakiś czas, ponieważ w przypadku wielu z nich proces legislacyjny nadal jest w toku. Dlatego można było sporządzić jedynie tymczasową listę odnośnych podstaw prawnych (załącznik C), która może podlegać dalszym zmianom.

W wielu przypadkach nowe programy wspólnotowe zastąpią programy realizowane obecnie, które wygasną z końcem 2006 r. Z tego względu w niniejszym komunikacie skoncentrowano się wyłącznie na programach o okresie realizacji wykraczającym poza koniec 2006 r.

Wiele aktów prawnych będących postawą prawną poszczególnych programów zawierają przepis, zgodnie z którym dany program może zostać „otwarty na udział krajów trzecich, o ile pozwalają na to odpowiednie porozumienia”. Tego rodzaju „klauzule otwarte” przewidują wyraźnie możliwość udziału krajów trzecich (w szczególności krajów objętych EPS) „zgodnie z warunkami określonymi w odnośnych umowach ustanawiających ogólne zasady ich udziału w programach wspólnotowych”.

Istniejące układy o stowarzyszeniu lub umowy o partnerstwie i współpracy z partnerami objętymi EPS nie zawierają przepisów odnoszących się do programów wspólnotowych.

⁶ SEC (2006) 665.

Dlatego wydaje się konieczne zawarcie protokołów do wspomnianych układów i umów zwłaszcza zgodnie z art. 300 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, oraz odnosząc się do wewnętrznych podstaw prawnych dla różnych odnośnych programów wspólnotowych. Protokoły takie zawierałyby umowy ramowe określające ogólne warunki udziału w programach WE partnerów objętych EPS i stanowiłyby podstawę dla protokołów ustaleń obejmujących konkretne ustalenia techniczne, finansowe i administracyjne związane z udziałem poszczególnych partnerów objętych EPS w konkretnych programach.

Określenie spójnych założeń polityki w zakresie włączenia do programów partnerów objętych EPS

Dla krajów partnerskich objętych EPS i dla Wspólnoty udział w różnych programach wspólnotowych będzie wiązał się z różnymi interesami i będzie oznaczał czerpanie różnych korzyści. Przegląd poszczególnych obszarów polityki prowadzi do następujących wniosków:

- Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP), obejmujący komponenty związane z przedsiębiorczością i innowacyjnością, stanowi kamień milowy w zakresie wspierania przedsiębiorczości na obszarze Wspólnoty Europejskiej. Udział krajów partnerskich objętych EPS będzie możliwy i będzie stanowił przedmiot umów dwustronnych.
- Po dokonaniu konsolidacji zarządzania nowym podprogramem w ramach programu *Inteligentna Energia – Europa* udział w nim partnerów objętych EPS także będzie możliwy pod warunkiem zawarcia szczególnych umów.
- To samo dotyczy trzeciego elementu wspomnianego programu CIP, mianowicie programu na rzecz wspierania polityki dotyczącej technologii informacyjno-telekomunikacyjnych (ICT).
- Europejskie kraje partnerskie objęte EPS, które ratyfikowały Konwencję o Telewizji Ponadgranicznej Rady Europy, dysponują szeregiem możliwości włączenia się do udziału w programie MEDIA 2007. Warunkiem udziału w tym programie jest zgodność odnośnych przepisów prawnych w sektorze mediów i sektorze audiowizualnym z dorobkiem prawnym Wspólnoty – również w jego wymiarze zewnętrznym (np. ratyfikacja Konwencji UNESCO w sprawie różnorodności kulturowej). Wszelkie szczegóły udziału w programie, kwestia udostępnienia dodatkowych środków, jak również wkładu finansowego kraju uczestniczącego wymagają dodatkowych podjęcia konkretnych uzgodnień.
- Program Marco Polo oferuje w dziedzinie transportu udział krajom sąsiadującym na podstawie dodatkowych środków zgodnie z procedurami, jakie zostaną uzgodnione z odnośnymi krajami.
- Pożądanym jest jak najszerszy udział krajów partnerskich EPS w programie SESAR, stanowiącym element technologiczny Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej. Kraje trzecie są uprawnione do członkostwa we wspólnym przedsiębiorstwie SESAR pod warunkiem uprzedniego podpisania umowy horyzontalnej w sprawie transportu lotniczego, przy czym spośród krajów partnerskich objętych EPS Azerbejdżan, Gruzja, Liban, Mołdowa, Maroko i Ukraina podpisały już bądź wkrótce podpiszą wspomniane umowy.

- Program w dziedzinie zdrowia publicznego na lata 2007-2013 przewiduje ewentualny udział krajów trzecich, w szczególności krajów partnerskich objętych EPS.
- To samo dotyczy programu działań w dziedzinie polityki ochrony konsumentów na lata 2007-2013. Konieczne będzie określenie konkretnych aspektów merytorycznych udziału krajów partnerskich EPS, w zależności od czynionych przez nie postępów w zakresie zbliżania przepisów do dorobku wspólnotowego w tym obszarze.
- Wnioski Komisji dotyczące programów Customs 2013 i Fiscalis 2013 przewiduje udział w nich tych krajów partnerskich objętych EPS, które osiągnęły satysfakcjonujący poziom dostosowania swoich odnośnych przepisów prawnych oraz procedur administracyjnych do tych obowiązujących we Wspólnocie, pod warunkiem zawarcia umowy ramowej.
- Perykles, wspólnotowy program wymiany, pomocy i szkoleń dla ochrony euro przed fałszowaniem, jest również otwarty dla krajów niebędących członkami UE stosownie do dostępności środków w budżecie wspólnotowym oraz na warunkach i zasadach uzgodnionych z tymi krajami.
- Program interoperatywnego świadczenia ogólnoeuropejskich usług eGovernment dla administracji publicznej, przedsiębiorstw i obywateli (program IADBC) przewiduje współpracę międzynarodową z krajami trzecimi, w tym z krajami partnerskimi EPS, zgodnie z przepisami art. 14 ust. 2 decyzji 2004/387/WE w sprawie tego programu, bez uszczerbku dla jakichkolwiek innych klauzuli zawartych we wspomnianej decyzji. Koszty związane z tego rodzaju udziałem nie są pokrywane ze środków programu.

Oprócz tych ściśle wewnętrznych programów otwartych warunkowo na udział krajów partnerskich objętych EPS istnieją również programy wspólnotowe, które zostały utworzone już z myślą o konkretnych formach udziału w nich partnerów objętych EPS. Formuła tych programów obejmuje specjalne możliwości włączania do nich osób oraz organów z krajów partnerskich objętych EPS, przy czym nie jest konieczne określanie ogólnych warunków w umowach ramowych przyjmowanych w protokołach do układów o stowarzyszeniu czy umów o partnerstwie i współpracy:

- Siódmy program ramowy w dziedzinie badań naukowych przewiduje już możliwość finansowania organizacji z krajów partnerskich objętych EPS.
- Program uczenia się przez całe życie obejmuje możliwość finansowania udziału partnerów z krajów trzecich uczestniczących w projektach w ramach partnerstwa, działaniach sieciowych itp. do poziomu 1 % budżetu programu.
- Program Kultura na rzecz wspierania współpracy w dziedzinie kultury pomiędzy twórcami, uczestnikami życia kulturalnego i instytucjami kulturalnymi jest otwarty na współpracę z krajami trzecimi (ale nie na ich udział), które zawarły umowy o współpracy bądź układy o stowarzyszeniu ze Wspólnotą Europejską (jak np. kraje partnerskie objęte EPS) zawierające specjalne klauzule dotyczące kultury, przy czym współpraca taka opiera się na dodatkowych środkach finansowych i przebiega zgodnie z określonymi procedurami.
- Program Młodzież w Działaniu na lata 2007-2013 przewiduje współpracę z krajami trzecimi, które podpisały umowy ze Wspólnotą Europejską w obszarze dotyczącym

młodzieży (tzw. „kraje partnerskie”). Tym sposobem zasady współpracy umożliwiają uczestnikom z krajów partnerskich EPS udział w większości działań objętych programem.

- W ramach programu Hercule II istnieje możliwość wykorzystywania środków finansowych, które są przeznaczone na ochronę interesów finansowych Wspólnoty, na wydatki związane z udziałem krajów objętych EPS.
- Projekty objęte różnymi programami w obszarze sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa finansowane w ramach programu ramowego „Prawa podstawowe i sprawiedliwość” mogą stowarzyszać kraje trzecie, takie jak partnerzy objęci EPS, o ile ich udział służy osiągnięciu celów programów. Program ramowy „Bezpieczeństwo i ochrona wolności” również zezwala krajom trzecim na udział w poszczególnych projektach.
- Także Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) może finansować pewne działania poza terytorium Wspólnoty Europejskiej w ramach współpracy transgranicznej, ponadnarodowej czy międzyregionalnej.

Oprócz tego istnieje również kilka programów wspólnotowych, których charakter wydaje się wykluczać uczestnictwo partnerów objętych EPS, jak np. program Europa dla obywateli promujący aktywne obywatelstwo europejskie. Inne programy, jak np. e-Content plus, Bezpieczny Internet +, Solidarność i zarządzanie przepływami granicznymi nie dopuszczają żadnej formy udziału krajów partnerskich objętych EPS czy współpracy z nimi. Dotyczy to również wspólnotowego programu na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej (Progress), którego celem jest wspieranie osiągnięcia celów Unii Europejskiej w obszarze polityki społecznej i zatrudnienia, określonych w agendzie społecznej.

Metodologia

Metody i zasady udziału partnerów objętych EPS w programach i agencjach wspólnotowych różnią się między sobą w zależności od programu i agencji.

Udział partnerów objętych EPS w agencjach wymagać będzie sporządzenia indywidualnych umów dwustronnych oddzielnie dla każdego kraju partnerskiego objętego EPS i dla każdej agencji. Umowy o takim charakterze będą regulowały m.in. takie kwestie, jak: spełnienie legislacyjnych i administracyjnych warunków uczestnictwa (tj. pełne powiązanie swojego prawodawstwa z odnośnymi przepisami dorobku wspólnotowego), przywileje i immunitety należne urzędnikom agencji podczas ich misji do krajów partnerskich EPS, pozwolenia na pracę oraz warunki ubezpieczenia społecznego, a także inne zagadnienia związane ze statusem oddelegowanych do pracy w agencjach obywateli krajów partnerskich objętych EPS, przeniesienie praw suwerennych powiązanych z odnośnymi agencjami, uprawnienie agencji do stosowania prawa wspólnotowego w ich stosunkach z krajami partnerskimi objętymi EPS, a także zasady dotyczące kontroli finansowej.

W odniesieniu do programów wspólnotowych Komisja proponuje stosować, *mutatis mutandis*, praktykę, jaka się już wykształciła w stosunku do krajów kandydujących i

przyszłych krajów kandydujących⁷ (tzw. „podejście ramowe” stosowane od 2002 r.) Metoda ta obejmuje dwa podstawowe elementy:

Podstawy prawne odnośnych programów zazwyczaj wymagają określenia warunków udziału krajów trzecich w umowach pomiędzy Wspólnotą i odnośnymi krajami. Obecnie istnieją obowiązujące umowy o współpracy i partnerstwie czy układy o stowarzyszeniu ze wszystkimi partnerami objętymi EPS z wyjątkiem trzech spośród nich (Umowa o Partnerstwie i Współpracy z Białorusią jest obecnie „zamrożona”; Układ o Stowarzyszeniu z Syrią nie został jeszcze podpisany, natomiast z Libią nie udało się jeszcze wynegocjować Układu o Stowarzyszeniu), jednak umowy czy układy te nie zawierają żadnych odnośnych przepisów. Dlatego z każdym z partnerów objętych EPS należałoby ustanowić dodatkowy protokół do umowy ramowej⁸ określający ogólne zasady ich udziału w programach, tak aby kraje te mogły uczestniczyć w programach, których podstawa prawna zawiera przepisy dotyczące „otwarcia się” na kraje objęte EPS (patrz załącznik C).

Wydaje się wskazane, aby rozpocząć negocjacje na temat takich protokołów z krajami partnerskimi objętymi EPS, z którymi przyjęto plany działań w ramach EPS. Ponieważ Układ o Stowarzyszeniu z Algierią wszedł w życie we wrześniu 2005 r., również z tym krajem można byłoby ustanowić protokół do wspomnianego układu umożliwiający po przyjęciu odnośnego planu działań w ramach EPS prowadzenie konsultacji w sprawie protokołów ustaleń.

Omawiane protokoły zawierałyby również przepisy, zgodnie z którymi należałoby określić bardziej szczegółowe warunki udziału w każdym programie w ramach konkretnych protokołów ustaleń, należycie przy tym uwzględniając szczególne interesy obu uczestniczących stron. Protokoły te będą między innymi określały zasady udziału w danym programie, w szczególności wymagane możliwości administracyjne i wkład finansowy, mechanizmy uczestnictwa w zarządzaniu programem, a także przepisy dotyczące kontroli finansowej.

„Podejście ramowe” ma tę zaletę, że dzięki ustanowieniu umowy ramowej otwierającej drogę do zawarcia protokołu ustaleń odnoszącego się do konkretnego programu niezbędna jest ratyfikacja tylko jednego protokołu dla każdego partnera objętego EPS. Metodologia ta pozwala Komisji, działającej w imieniu Wspólnoty, na ustanowienie i ewentualne późniejsze dostosowywanie warunków technicznych i administracyjnych dla poszczególnych partnerów objętych EPS, tak aby mogli uczestniczyć w konkretnych programach, bez konieczności angażowania w tego rodzaju szczegóły techniczne Rady Współpracy i Rady Stowarzyszenia. To ogólne podejście nie może jednak w przypadkach priorytetowych, gdzie w grę wchodzi jasno określony interes, pozbawiać odpowiedzialnych organów możliwości podejmowania indywidualnych decyzji przyznających danemu krajowi partnerskiemu objętemu EPS prawo uczestniczenia w konkretnym programie, w szczególności w przypadku braku odnośnego protokołu.

⁷ Patrz np. komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego z dnia 3 grudnia 2003 r. na temat „przygotowania państw Bałkanów Zachodnich do udziału we wspólnotowych programach i agencjach”, COM(2003) 748 wersja ostateczna.

⁸ Przykłady takich umów ramowych i protokołów do układów o stabilizacji i stowarzyszeniu zawartych z określonymi krajami Bałkanów Zachodnich można znaleźć w Dzienniku Urzędowym nr L 192 z dnia 22 lipca 2005 r.

Wspomniane protokoły ustaleń negocjowane pomiędzy Komisją i partnerami objętymi EPS miałyby standardowy format, określony już dla tego rodzaju ustaleń zawieranych z krajami kandydującymi oraz potencjalnymi krajami kandydującymi. W przypadku programów, którymi zarządzają w imieniu Wspólnoty agencje wykonawcze (część programu CIP, a także programy Marco Polo, Inteligentna Energia, Zdrowie Publiczne, program MEDIA oraz siódmy program ramowy w dziedzinie badań naukowych), niezbędne będzie pełne włączenie ich do negocjacji.

Wkład finansowy i wsparcie wspólnotowe

Partnerzy objęci EPS zainteresowani udziałem w pracach agencji wspólnotowych oraz w programach wspólnotowych będą poproszeni o wniesienie wkładu finansowego. Określenie z góry kwot takiego wkładu nie jest możliwe, jako że oblicza się je na podstawie konkretnych elementów specyficznych dla poszczególnych agencji i programów. Kryteria obliczania opłat członkowskich różnią się w zależności od agencji i programu. W niektórych przypadkach podstawą ich obliczenia jest PKB, w innych natomiast zadania danej agencji czy cele programu. Wpływ na obliczenia mogą również mieć szczególne uwarunkowania danego partnera objętego EPS. Mówiąc ogólnie, za wytyczne przy ustalaniu odpowiedniej wysokości wkładu, jakiego można oczekiwać od partnerów objętych EPS, posłużą doświadczenia z krajami kandydującymi

Jak wspomniano powyżej, niezwykle rzadko programy wspólnotowe ustanowione do celów wewnętrznych przewidują w ramach swojego budżetu środki na wspieranie współpracy z krajami trzecimi.

Budżety agencji wspólnotowych, tak jak i programów wspólnotowych, odnoszą się z reguły do wewnętrznych pozycji w budżecie. Wskutek tego koszty udziału państw nienależących do WE w pracach agencji będą musiały być w pełni pokryte albo w całości z budżetu Wspólnoty albo poprzez programy współpracy finansowane przy wsparciu wspólnotowym w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa bądź przez innych donatorów.

Obecnie nie planuje się udzielania automatycznego wsparcia w zakresie udziału krajów partnerskich objętych EPS w agencjach i programach, tak jak ma to miejsce w przypadku krajów kandydujących i przyszłych krajów kandydujących, jako że europejska polityka sąsiedztwa nie ma nic wspólnego z prowadzoną przez Unię Europejską polityką rozszerzenia. Tym niemniej EPS ukierunkowana jest na wspieranie procesów modernizacji i reform, zwłaszcza modernizacji instytucjonalnej i budowania potencjału w krajach partnerskich EPS.

Dlatego takie wsparcie może w poszczególnych przypadkach stać się częścią normalnego programowania krajowego pomocy wspólnotowej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (ENPI) poprzez krajowe dokumenty strategiczne i krajowe programy indykatywne. Wsparcie, którego czas trwania mógłby być ograniczony do wcześniej uzgodnionego okresu, miałoby na celu ułatwienie udziału krajów-beneficjentów objętych ENPI w konkretnych programach lub agencjach bądź pomoc w przygotowaniach do udziału w postaci wspierania procesu budowania potencjału administracyjnego czy dostosowywania przepisów do prawodawstwa, polityki i najlepszych praktyk Wspólnoty. Pomoc mogłaby również służyć temu, aby beneficjenci w pełni wykorzystywali możliwości płynące z udziału w danych programach.

Składanie sprawozdań

Komisja będzie regularnie składała sprawozdania Radzie i Parlamentowi na temat postępów osiągniętych we wdrażaniu europejskiej polityki sąsiedztwa i wspieraniu oraz wdrażaniu poszczególnych planów działań w ramach EPS. Sprawozdania te będą zawierać informacje dotyczące uczestnictwa w agencjach i programach. Komisja przedstawia pierwsze sprawozdanie tego typu jednocześnie z niniejszym komunikatem.

Kolejne działania

Szereg krajów partnerskich objętych EPS wykazało już zainteresowanie udziałem w wybranych agencjach i programach. Kraje te odnoszą się do punktów w różnych planach działań w ramach EPS, które zobowiązują obie strony do rozważenia możliwości dopuszczenia takiego udziału i korzystania z niego.

Obecnie trwa proces przyjmowania podstaw prawnych dla różnych programów wspólnotowych, które wejdą w życie w ramach perspektywy finansowej na lata 2007-2013, natomiast wymienione poniżej warunki zostały już spełnione:

- (1) W ramach europejskiej polityki sąsiedztwa podjęto ogólne zobowiązanie do otwarcia agencji i programów wspólnotowych dla partnerów objętych EPS;
- (2) Poszczególni partnerzy objęci EPS wyrazili zainteresowanie udziałem w działaniach agencji i w programach;
- (3) Przyjęte zostały decyzje dotyczące ustanowienia programów wspólnotowych powiązanych z perspektywą finansową na lata 2007-2013, a także decyzje dotyczące możliwości otwarcia ich na udział partnerów objętych EPS;
- (4) W odniesieniu do negocjacji w sprawie konkretnych warunków udziału wkrótce zostaną przyjęte plany działań w ramach EPS z 12 spośród 16 krajów partnerskich objętych EPS; ponadto wszedł w życie Układ o Stowarzyszeniu z Algierią.

Na tej podstawie wydaje się obecnie wskazane podjęcie konsultacji:

- (1) w celu wynegocjowania stopniowo i w sposób wybiórczy rozwijania uczestnictwa poszczególnych partnerów objętych EPS w działaniach i pracy poszczególnych agencji wspólnotowych, w oparciu o określone wspólne interesy i przy spełnieniu koniecznych warunków;
- (2) w celu uzgodnienia szeregu protokołów do odnośnych umów o partnerstwie i współpracy lub układów o stowarzyszeniu, ustanawiając przy tym umowy ramowe ze wspomnianymi trzynastoma partnerami objętymi EPS odnoszące się do ich udziału w programach wspólnotowych; i
- (3) w celu zainicjowania konsultacji technicznych, tak aby móc ustanowić szczegółowe protokoły ustaleń w oparciu o wspomniane umowy ramowe, określające szczegóły techniczne dotyczące udziału w poszczególnych programach.

Regularne kontakty Komisji z odnośnymi partnerami objętymi EPS, zwłaszcza w ramach Rad Współpracy i Stowarzyszenia oraz specjalnych podkomitetów ustanowionych w ramach

wymienionych umów i układów, dają możliwość zainicjowania ukierunkowanych konsultacji technicznych, w toku których będzie można określić konkretne wzajemne interesy związane z omawianym uczestnictwem, a następnie wyznaczyć jego zakres i warunki. Można to również osiągnąć poprzez zawarcie umów sektorowych w odnośnych dziedzinach.

Wnioski

Komisja zwraca się do Rady o udzielenie wsparcia koncepcji opisanej w niniejszym komunikacie oraz o przedstawienie swoich konkluzji na temat realizacji tego aspektu europejskiej polityki sąsiedztwa.

Na tej podstawie Komisja zamierza przedłożyć zalecenia dotyczące zezwolenia na otwarcie negocjacji z parterami objętymi EPS w celu ustanowienia wspomnianych powyżej protokołów.

Annex A

List of EC and EU agencies (non-executive, regulatory)

	Community agencies (1st pillar)	Seats	Founding acts
1	<p>CEDEFOP* (<i>European Centre for the Development of Vocational Training</i>)</p> <p>* Centre européen pour le Développement de la Formation Professionnelle</p>	Thessalonica/GR	Regulation (EEC) No 337/75 of the Council of 10 February 1975 establishing a European Centre for the Development of Vocational Training , <i>OJ L 39, 13.2.1975, p. 1</i>
2	<p>EUROFOUND (<i>European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions</i>)</p>	Dublin/IE	Regulation (EEC) No 1365/75 of the Council of 26 May 1975 on the creation of a European Foundation for the improvement of living and working conditions , <i>OJ L 139, 30.5.1975, p. 1</i>
3	<p>EEA (<i>European Environment Agency</i>)</p>	Copenhagen/DK	Council Regulation (EEC) No 1210/90 of 7 May 1990 on the establishment of the European Environment Agency and the European Environment Information and Observation Network, <i>OJ L 120, 11.5.1990, p. 1</i>
4	<p>ETF (<i>European Training Foundation</i>)</p>	Turin/IT	Council Regulation (EEC) No 1360/90 of 7 May 1990 establishing a European Training Foundation , <i>OJ L 13, 23.5.1990, p. 1</i>
5	<p>EMCDDA (<i>European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction</i>)</p>	Lisbon/PT	<p>Council Regulation (EEC) No 302/93 of 8 February 1993 on the establishment of a European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, <i>OJ L 36, 8.2.1993, p. 1</i></p> <p>Note: In July 2006, a political agreement was reached between the European Parliament and the Council on a recast of the EMCDDA regulation. This recast is expected to enter into force still in 2006 and will replace Council Regulation (EEC) No 302/93.</p>
6	<p>EMA (<i>European Agency for the Evaluation of Medicinal Products</i>)</p>	London/GB	Council Regulation (EEC) No 2309/93 of 22 July 1993 laying down Community procedures for the authorisation and supervision of medicinal products for human and veterinary use and establishing a European Agency for the Evaluation of Medicinal Products , <i>OJ L 214, 24.8.1993, p. 1</i>
7	<p>OHIM (<i>Office for Harmonisation in the Internal Market</i>)</p>	Alicante/ES	Council Regulation (EC) No 40/94 of 20 December 1993 on the Community trade mark (See Art. 2), <i>OJ L 11, 14.1.1994, p. 1</i>
8	<p>OSHA (<i>European Agency for Safety and Health at Work</i>)</p>	Bilbao/ES	Council Regulation (EC) No 2062/94 of 18 July 1994 establishing a European Agency for Safety and

			Health at Work , <i>OJ L 216, 20.8.1994, p. 1</i>
9	CPVO (<i>Community Plant Variety Office</i>)	Angers/FR	Council Regulation (EC) No 2100/94 of 27 July 1994 on Community plant variety rights (see Art. 4), <i>OJ L 227, 1.9.1994, p. 1</i>
10	CdT* (<i>Translation Centre for the bodies of the EU</i>) * Centre de traduction des organes de l'UE	Luxembourg/LU	Council Regulation (EC) No 2965/94 of 28 November 1994 setting up a Translation Centre for bodies of the European Union , <i>OJ L 314, 7.12.1994, p. 1</i>
11	EUMC (<i>European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia</i>)	Vienna/AT	Council Regulation (EC) No 1035/97 of 2 June 1997 establishing a European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia , <i>OJ L 151, 10.6.1997, p. 1</i> . Due to be replaced by a <i>European Agency for Fundamental Rights</i> (see infra, proposed EC agencies, No 3)
12	EAR (<i>European Agency for Reconstruction</i>)	Thessalonica/GR	Council Regulation (EC) No 2454/1999 of 15 November 1999 amending Regulation (EC) No 1628/96 relating to aid for Bosnia and Herzegovina, Croatia, the Federal Republic of Yugoslavia and the former Yugoslav Republic of Macedonia, in particular by the setting up of a European Agency for Reconstruction , <i>OJ L 299, 20.11.1999, p. 1</i>
13	EFSA (<i>European Food Safety Authority</i>)	Parma/IT	Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety, <i>OJ L 31, 1.2.2002, p. 1</i>
14	EMSA (<i>European Maritime Safety Agency</i>)	Lisbon/PT	Regulation (EC) No 1406/2002 of the European Parliament and of the Council of 27 June 2002 establishing a European Maritime Safety Agency , <i>OJ L 208, 5.8.2002, p. 1</i>
15	EASA (<i>European Aviation Safety Agency</i>)	Cologne/DE	Regulation (EC) No 1592/2002 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2002 on common rules in the field of civil aviation and establishing a European Aviation Safety Agency , <i>OJ L 240, 7.9.2002, p. 1</i>
16	ENISA (<i>European Network and Information Security Agency</i>)	Heraklion/GR	Regulation (EC) No 460/2004 of the European Parliament and of the Council of 10 March 2004 establishing the European Network and Information Security Agency , <i>OJ L 77, 13.3.2004, p. 1</i>
17	ECDC (<i>European Centre for Disease Prevention and Control</i>)	Stockholm/SE	Regulation (EC) No 851/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 establishing a European Centre for disease prevention and control , <i>OJ L 142, 30.4.2004, p. 1</i>

18	ERA (<i>European Railway Agency</i>)	Lille-Valenciennes /FR	Regulation (EC) No 881/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 establishing a European railway agency (Agency Regulation), <i>OJ L 164, 30.4.2004, p. 1</i>
19	European Supervisory Authority (GALILEO) GNSS Authority	Not decided	Council Regulation (EC) No 1321/2004 of 12 July 2004 on the establishment of structures for the management of the European satellite radio-navigation programmes (see Art. 1), <i>OJ L 246, 20.7.2004, p. 1</i>
20	FRONTEX* (<i>European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the EU</i>) * Frontières Extérieures	Warsaw /PL	Council Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004 establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union , <i>OJ L 349, 25.1.2004, p. 1</i>
21	CFCA (<i>Community Fisheries Control Agency</i>)	Vigo /ES	Council Regulation (EC) No 768/2005 of 26 April 2005 establishing a Community Fisheries Control Agency and amending Regulation (EEC) No 2847/93 establishing a control system applicable to the common fisheries policy, <i>OJ L 128, 21.5.2005, p. 1</i>

	Community agencies proposed/under inter-institutional negotiation (1st pillar)	Seats	Commission proposals
1	ECA (<i>European Chemicals Agency</i>)	Helsinki /FI	COM(2003) 644, 29.10.2003: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency and amending Directive 1999/45/EC and Regulation (EC) on Persistent Organic Pollutants, <i>not published in OJ</i>
2	<i>European Gender Institute</i>	Not decided	COM(2005) 81, 8.3.2004: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing a European Institute for Gender Equality , <i>not published in OJ</i>
3	EFRA (<i>European Union Agency for Fundamental Rights</i>)	Vienna /AT	COM(2005) 280, 30.6.2005: Proposal for a Council Regulation establishing a European Union Agency for Fundamental Rights , <i>not published in OJ</i>

	EU agencies (2nd and 3rd pillars)	Seats	Founding acts
1	ISS (<i>European Institute for Security Studies</i>)	Paris/FR	Council Joint Action of 20 July 2001 on the establishment of a European Union Institute for Security Studies , <i>OJ L 200, 25.7.2001, p. 1</i>
2	EUSC (<i>European Union Satellite Centre</i>)	Torrejón de Ardoz/ES	Council Joint Action of 20 July 2001 on the establishment of a European Union Satellite Centre , <i>OJ L 200, 25.7.2001, p. 5</i>
3	EDA (<i>European Defence Agency</i>)	Brussels/BE	Council Joint Action 2004/551/CFSP of 12 July 2004 on the establishment of the European Defence Agency , <i>OJ L 245, 17.7.2004, p. 17</i>
4	EUROPOL (<i>European Police Office</i>)	The Hague/NL	Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention on the establishment of a European Police Office (Europol Convention), <i>OJ C 316, 27.11.1995, p. 1.</i>
5	EUROJUST (<i>The European Union's Judicial Cooperation Unit</i>)	The Hague/NL	Council Decision 2002/187/JHA of 28 February 2002 setting up Eurojust with a view to reinforcing the fight against serious crime, <i>OJ L 63, 6.3.2002, p. 1</i>
6	CEPOL* (<i>European Police College</i>) * Collège européen de police	Bramshill/UK	Council Decision 2005/681/JHA of 20 September 2005 establishing the European Police College (CEPOL) and repealing Decision 2000/820/JHA, <i>OJ L 256, 1.10.2005, p. 63</i>

Annex B

List of Agencies – “openness” to ENP partners

Agency	Seat	Potentially open to ENP partners	Relevant legal provisions
CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training)	Thessalonica	No	Regulation (EEC) No 2337/75 of 10 February 1975
EUROFOUND (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions)	Dublin	Yes	Regulation (EEC) No 1365/75 of 26 May 1975, Article 3(2): The Foundation shall cooperate as closely as possible with specialised institutes, foundations and bodies in the Member States or at international level.
EEA (European Environment Agency)	Copenhagen	Yes	Regulation (EEC) No 1210/90 of 7 May 1990 Preamble: Whereas it is desirable to provide for the Agency to be open to other countries which share the concern of the Community and the Member States for the objectives of the Agency under agreements to be concluded between them and the Community; Article 2: For the purposes of achieving its objective, the tasks of the Agency shall be: (v) to promote the incorporation of European environmental information into international environment monitoring programmes such as those established by the United Nations and its specialised agencies; (vi) to ensure the broad dissemination of reliable environmental information. Article 19: The Agency is open to countries which are not members of the European Communities but which share the concerns of the Communities and the Member States for the objectives of the Agency under agreements concluded between them and the Community following the procedure in Article 228 of the Treaty.

			<p>Article 20: No later than two years after the entry into force of this Regulation, the Council shall decide on further tasks for the Agency in particular in the following areas: ... promoting environmentally friendly technologies and processes and their use and transfer within the Community and in third countries.</p>
ETF (European Training Foundation)	Turin	No	<p>Regulation (EEC) No 1360/90 of 7 May 1990, Article 16 - Participation of third countries:</p> <p>1. The Foundation shall be open to the participation of countries which are not members of the European Community and which share the commitment of the Community and the Member States to the provision of aid in the training field to the eligible countries defined in Article 1.</p> <p><u>Note:</u> As ENP partner countries are beneficiaries of the ETF, this provision does not apply to them.</p>
EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction)	Lisbon	Yes	<p>Regulation (EEC) No 302/93 of 8 February 1993, Article 13 - Non-Community countries:</p> <p>1. The Centre shall be open to the participation of those non-Community countries which share the Community's interests and those of its Member States in the Centre's objectives and work, on the basis of agreements entered into between them and the Community on the basis of Article 235 of the Treaty.</p> <p>2. The management board may take a decision on the involvement of experts proposed by non-Community countries in the ad hoc working parties provided for in Article 2(2), subject to an undertaking from the interested parties to observe the rules referred to in Article 6.</p> <p><u>Note:</u> In July 2006, a political agreement was reached between the European Parliament and the Council on a recast of the EMCDDA regulation. This recast is expected to enter</p>

			<p>into force still in 2006 and will replace Regulation (EEC) No 302/93.</p> <p>The relevant article will then read: Article 21 - Participation of third countries - The Centre shall be open to the participation of any third country that shares the interest of the Community and of its Member States in the Centre's objectives and work, on the basis of agreements entered into between such third countries and the Community on the basis of Article 300 of the Treaty.</p>
EMEA (European Agency for the Evaluation of Medicinal Products)	London	No	Regulation (EEC) No 2309/93 of 22 July 1993
OHIM (Office for Harmonisation in the Internal Market)	Alicante	No	Regulation (EC) No 40/94 of 20 December 1993 Regulation (EC) No 6/2002 of 12 December 2001
EU-OSHA (European Agency for Safety and Health at Work)	Bilbao	Yes	Regulation (EC) No 2062/94 of 18 July 1994, Article 9 - Observers: <p>The Administrative Board may, after consulting the Commission, invite representatives of non-member countries, of Community institutions and bodies and of international organisations as observers.</p>
CPVO (Community Plant Variety Office)	Angers	No	Regulation (EC) No 2100/94 of 27 July 1994
CDT (Translation Centre for the bodies of the EU)	Luxembourg	No	Regulation (EC) No 2965/94 of 28 November 1994

<p>EUMC (European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia)</p>	<p>Vienna</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1035/97 of 2 June 1997</p> <p>Article 4 - European Racism and Xenophobia Information Network (Raxen): 3. The Centre may also enter into contractual relations, on an ad hoc basis and for specific tasks, with bodies that are not part of Raxen.</p> <p>Article 7 - Cooperation with national and international organisations: 1. To help it carry out its tasks, the Centre shall cooperate with organisations in the Member States or international, governmental or non-governmental organisations competent in the field of racist and xenophobic phenomena.</p> <p>3. Should agreements with other international organisations or with third countries prove necessary for the Centre to carry out its tasks efficiently, the Community shall, following the same procedure as mentioned above, enter into such agreements, on behalf of the Centre.</p>
<p>EAR (European Agency for Reconstruction)</p>	<p>Thessalonica</p>	<p>No</p>	<p>Regulation (EC) No 2454/1999 of 15 November 1999</p>

<p>EFSA (European Food Safety Authority)</p>	<p>Parma</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 178/2002 of 28 January 2002</p> <p>Article 49 - Participation of third countries: The Authority shall be open to the participation of countries, which have concluded agreements with the European Community by virtue of which they have adopted and apply Community legislation in the field covered by this Regulation.</p> <p>Arrangements shall be made under the relevant provisions of those agreements, specifying in particular the nature, extent and manner in which these countries will participate in the Authority's work, including provisions related to participation in the networks operated by the Authority, inclusion in the list of competent organisations to which certain tasks may be entrusted by the Authority, financial contributions and staff.</p> <p>Article 50 - Rapid alert system: 6. Participation in the rapid alert system may be opened up to applicant countries, third countries or international organisations, on the basis of agreements between the Community and those countries or international organisations, in accordance with the procedures defined in those agreements. The latter shall be based on reciprocity and shall include confidentiality measures equivalent to those applicable in the Community.</p>
<p>EMSA (European Maritime Safety Agency)</p>	<p>Lisbon</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1406/2002 of 27 June 2002, Article 17 - Participation of third countries:</p> <p>1. The Agency shall be open to the participation of third countries, which have entered into agreements with the European Community, whereby they have adopted and are applying Community law in the field of maritime safety and prevention of pollution by ships.</p> <p>2. Under the relevant provisions of these agreements, arrangements will be developed which shall, inter alia, specify the nature and the extent of the detailed rules for the participation of these countries in the work of the Agency, including provisions on financial contributions and staff.</p>

<p>EASA (European Aviation Safety Agency)</p>	<p>Cologne</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1592/2002 of 15 July 2002, Article 18(2) - International relations:</p> <p>The Agency may cooperate with the aeronautical authorities of third countries and the international organisations competent in matters covered by this Regulation in the framework of working arrangements concluded with those bodies, in accordance with relevant provisions of the Treaty.</p> <p>The Regulation differentiates between “participation” and “cooperation”:</p> <p>Participation in EASA: Article 55 is relevant only for Ukraine and potentially, Moldova, Georgia, Armenia, and Azerbaijan (JAA membership required)</p> <p>Cooperation with EASA: Articles 9 and 18 relevant for all ENP partners save for the Palestinian Authority which is not a Contracting Party to the Chicago Convention.</p>
<p>ENISA (European Network and Information Security Agency)</p>	<p>Heraklion</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 460/2004 of 10 March 2004, Article 24 - Participation of third countries:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The Agency shall be open to the participation of countries, which have concluded agreements with the European Community by virtue of which they have adopted and applied Community legislation in the field covered by this Regulation. 2. Arrangements shall be made under the relevant provisions of those arrangements, specifying in particular the nature, extent and manner in which these countries will participate in the Agency's work, including provisions related to participation in initiatives undertaken by the Agency, financial contributions and staff.

<p>ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control)</p>	<p>Stockholm</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 851/2004 of 21 April 2004, Article 30 - Participation of third countries:</p> <p>1. The Centre shall be open to the participation of countries, which have concluded agreements with the Community by virtue of which they have adopted and apply legislation of equivalent effect to Community legislation in the field covered by this Regulation.</p> <p>2. Arrangements shall be made under the relevant provisions of those agreements, specifying in particular the nature, extent and manner in which those countries are to participate in the Centre's work, including provisions relating to participation in the networks operated by the Centre, inclusion in the list of competent organisations to which certain tasks may be entrusted by the Centre, financial contributions and staff.</p>
<p>ERA (European Railway Agency)</p>	<p>Lille-Valenciennes</p>	<p>Yes (European partners)</p>	<p>Regulation (EC) No 881/2004 of 29 April 2004, Article 36 - Participation by third countries:</p> <p>1. The Agency shall be open to participation by European countries which have concluded agreements with the Community, whereby the countries concerned have adopted and are applying Community legislation in the field covered by this Regulation.</p> <p>2. In accordance with the relevant provisions of the above-mentioned agreements, arrangements shall be made which shall specify the detailed rules for participation by these countries in the work of the Agency, in particular the nature and extent of such participation. These arrangements shall include, inter alia, provisions on financial contributions and staff. They may provide for representation, without vote, on the Administrative Board.</p>

<p>FRONTEX (European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the EU)</p>	<p>Warsaw</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 2007/2004 of 26 October 2004, Article 14 - Facilitation of operational cooperation with third countries and cooperation with competent authorities of third countries:</p> <p>In matters covered by its activities and to the extent required for the fulfilment of its tasks, the Agency shall facilitate the operational cooperation between Member States and third countries, in the framework of the European Union external relations policy. The Agency may cooperate with the authorities of third countries competent in matters covered by this Regulation in the framework of working arrangements concluded with these authorities, in accordance with the relevant provisions of the Treaty.</p>
<p>GALILEO-European GNSS Supervisory Authority</p>	<p>to be determined</p>	<p>Yes</p>	<p>Regulation (EC) No 1321/2004 of 12 July 2004, Article 21 - Participation of third countries:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. The Authority shall be open to the participation of third countries, which have entered into agreements with the European Community to this effect. 2. Under the relevant provisions of these agreements, arrangements shall be developed specifying, in particular, the nature, extent and manner in which these countries will participate in the work of the Authority, including provisions relating to participation in the initiatives undertaken by the Authority, financial contributions and staff. 3. The participation of any third country in the Authority shall be submitted for approval to the Council.
<p>CFCA (Community Fisheries Control Agency)</p>	<p>Vigo</p>	<p>Yes (cooperation as described in Article 4)</p>	<p>Council Regulation (EC) No 768/2005 of 26 April 2005</p> <p>Article 4 with provisions on tasks relating to the international obligations of the Community relating to control and inspections allows the Agency, at the request of the Commission, to assist the Community and Member States in their relations with third countries and regional international fisheries organisations of which the Community is a member. The Agency may, at the request of the Commission, cooperate with the competent authorities of third countries in matters relating to control and inspection in the framework of agreements concluded between the Community and such countries.</p>

			The Agency may, with its field of competence, carry out on behalf of Member States tasks under international fisheries agreements to which the Community is party.
--	--	--	--

EU 2st and 3rd pillar agencies			
ISS (European Institute for Security Studies)	Paris	Yes	<p>Council Joint Action of 20 July 2001, Article 17 - Visiting researchers:</p> <p>Visiting researchers may for limited time periods be seconded to the Institute by Member States and Third States, after agreement by the Director, to participate in the activities of the Institute in accordance with Article 2.</p>
EUSC (European Union Satellite Centre)	Torrejón de Ardoz	Yes (limited eligibility)	<p>Council Joint Action of 20 July 2001, Article 21 - Association of third States:</p> <p>Non-EU European NATO members and other States which are candidates for accession to the EU shall be entitled to be involved in the Centre's activities in accordance with the Provisions set out in the Annex.</p>
EDA (European Defence Agency)	Brussels	Yes	<p>Council Joint Action 2004/551/CSFP of 12 July 2004, Article 23 - Participation of third parties:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Third parties may contribute to a particular ad hoc project or programme, established in accordance with Articles 20 or 21, and to the budget associated with it. The Steering Board shall, acting by qualified majority, approve as necessary ad hoc arrangements between the Agency and third parties for each particular project or programme. 2. For projects established under Article 20, the contributing Member States meeting with the Steering Board shall approve any necessary modalities with the relevant third parties relating to their contribution. 3. For projects established under Article 21, the contributing Member States shall

			decide any necessary modalities with the relevant third parties relating to their contribution. 4. Where the Community contributes to an ad hoc project or programme, the Commission shall participate in the decisions referred to in paragraphs 2 and 3.
EUROPOL (European Police Office)	The Hague	Yes	Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention on the establishment of a European Police Office (Europol Convention); Council Act of 3 November 1998 laying down rules governing Europol's external relations with third States and third bodies
EUROJUST (The European Union's Judicial Cooperation Unit)	The Hague	Yes	Council Decision of 28 February 2002 Setting up Eurojust
CEPOL (European Police College)	Bramshill	Yes	Council Decision of 22 December 2000 establishing a European Police College, and Council Decision 2005/681/JHA of 20 September 2005- Article 8 paragraph 2 & 3: CEPOL may co-operate with national training institutes of non-MS of the EU, [...] The Governing Board may authorise the Director of CEPOL to negotiate co-operation agreements with [...] the above-mentioned bodies. Such co-operation agreements may be concluded only with the authorisation of the Governing Board. And [...] those with bodies of non-MS can only be concluded after the approval of the Council has been obtained.

Community agencies proposed or under inter-institutional negotiation			
ECA (European Chemicals Agency)	Helsinki		Commission proposal COM(2003) 644
European Gender Institute	to be determined		
EFRA (European Union Agency for Fundamental Rights)	Vienna		Commission proposal COM(2005) 280

Annex C

List on the potential for ENP partners to participate in Community programmes

Policy area	Title	Provisions for opening up to ENP countries	Possibilities for participation of/cooperation with ENP partners
<i>Financial control</i>	HERCULE II	Yes	<p><i>Proposal for a Decision of the European Parliament and the Council for the amendment and extension of Decision 804/2004/EC on the Hercule programme</i></p> <p>The Hercule programme finances actions aimed at improving the protection of the Community's financial interests. It finances training, seminars, dissemination of best practices, associations involved in protection of the EC's financial interests, etc.</p> <p>The programme provides that, in order to promote activities combating fraud and any other illegal activities detrimental to the Community's interests outside the territory of the European Union, including the fight against cigarette smuggling and counterfeiting, expenditure relating to the participation of certain other third countries and the countries covered by the European Neighbourhood Policy is also considered eligible.</p>
	Pericles	Yes	<p><i>Proposal for a Council Decision amending and extending Decision 2001/923/EC establishing an exchange, assistance and training programme for the protection of</i></p>

		<p><i>the Euro against counterfeiting (the “Pericles” programme)</i></p> <p>Pericles, the Community programme for exchange, assistance and training in the protection of the Euro against counterfeiting, is designed to support and supplement the measures undertaken by the Member States and in existing programmes to protect the Euro against counterfeiting. Such measures include information exchange (seminars, workshops, meetings and conferences), placements and exchanges of staff, as well as technical, scientific and operational back-up. The proposal for extension covers the period 2007-2013.</p> <p>Projects under the programme may emanate from the Member States’ competent authorities or from the Commission. In addition, the programme foresees that it shall, if necessary, be open to non-member countries in so far as appropriations are available in the Community budget, under conditions and in accordance with arrangements to be agreed with those countries.</p>
--	--	--

<p><i>Trade-related, market and regulatory reform, innovation</i></p>	<p>Customs 2013, Fiscalis 2013</p>	<p>Yes</p>	<p><i>Commission proposals on the Community programmes Customs 2013 and Fiscalis 2013 - COM(2006) 201 and 202</i></p> <p>The objectives of these two programmes include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Customs 2013: to improve cooperation between the customs authorities of the Community and third countries, in particular the partner countries of the European Neighbourhood Policy • Fiscalis 2013: to improve cooperation with the tax authorities of third countries, in particular the partner countries of the European Neighbourhood Policy. <p>Respective Articles 3(3): The programme may also be open to the participation of certain partner countries of the European Neighbourhood Policy if these countries have reached a sufficient level of approximation of the relevant legislation and administrative methods to those of the Community and in accordance with provisions to be determined with those countries following the establishment of framework agreements concerning their participation in Community programmes.</p>
---	------------------------------------	------------	---

	Competitiveness and Innovation Framework Programme	Yes	<p><i>Proposal establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme - COM(2005) 121</i></p> <p>The Framework Programme shall have the following objectives:</p> <p>(a) to foster the competitiveness of enterprises and in particular SMEs;</p> <p>(b) to promote innovation including eco-innovation.</p> <p>The objectives of the Framework Programme shall be pursued through the implementation of the following specific programmes established in Title II, hereinafter “the specific programmes”:</p> <p>(a) the Entrepreneurship and Innovation programme;</p> <p>(b) ...</p> <p>Article 4: The Framework Programme shall be open to the participation of:</p> <p>(d) other third countries, when agreements so allow.</p>
<i>Employment</i>	Community Programme for Employment and Social Solidarity - PROGRESS	No	<p><i>Decision No .../2006/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 2006 establishing a Community Programme for Employment and Social Solidarity - Progress</i></p> <p>Article 16: only open to EFTA/EEA countries, candidate countries and western Balkan countries included in the stabilisation and association process</p>

<i>Consumer protection</i>	Programme of Community Action in the field of Consumer Policy	Yes	<p><i>Proposal establishing a Programme of Community Action in the field of Consumer Policy 2007-2013 - COM(2006) 235</i></p> <p>The objective of the programme is to complement and support policies of the Member States in this field.</p> <p>Article 10: The programme shall be open to the participation of third countries, in particular countries covered by the European Neighbourhood Policy, in accordance with conditions laid down in the respective bilateral or multilateral agreements establishing the general principles for their participation in Community programmes.</p>
<i>Agriculture and fisheries</i>	European Agricultural Fund for Rural Development	No	<i>Proposal on support for rural development by the European Agricultural Fund for Rural Development - COM(2005) 490</i>
	Common Agricultural Policy	No	<i>Proposal on the financing of the Common Agricultural Policy - COM(2005)489</i>
	European Fisheries Fund	No	<i>Proposal on the European Fisheries Fund - COM(2005)497</i>

	Common Fisheries Policy, Law of the Sea	No	<i>Proposal establishing Community financial measures for the implementation of the Common Fisheries Policy and in the area of the Law of the Sea</i>
<i>Justice, freedom and security</i>	Fundamental Rights and Justice	Yes (only as associate in individual projects)	<p><i>Communication and legislative proposals establishing for the period 2007-2013 a Framework Programme on Fundamental Rights and Justice - COM(2005) 122</i></p> <p>The programme comprises five specific programmes covering the following fields:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fight against violence (Daphne) • Drugs prevention and information • Fundamental rights and citizenship • Criminal justice • Civil justice <p>Projects may associate candidate countries not participating in this programme where this would contribute to their preparation for accession, or other third countries not participating in this programme where this serves the objectives of the projects.</p>
	Solidarity and the Management of Migration Flows	No	<i>Communication and legislative proposals establishing a Framework Programme for Solidarity and the Management of Migration Flows for the period 2007-2013 - COM(2005) 123</i>

	Security and Safeguarding Liberties	Yes (only as partner in individual projects)	<p><i>Communication and legislative proposals establishing a Framework Programme on Security and Safeguarding Liberties for the period 2007-2013 - COM(2005) 124</i></p> <p>The programme addresses two challenges:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prevention, preparedness and consequence management of terrorism • Prevention of and fight against crime <p>As regards trans-national projects, third countries and international organisations may participate as partners but are not permitted to submit projects.</p>
<i>Transport</i>	Marco Polo	Yes	<p><i>Proposal establishing a second “Marco Polo” programme for granting Community financial assistance to improve the environmental performance of freight transport systems (“Marco Polo II”) - COM(2004) 478</i></p> <p>The Marco Polo programme supports actions in the freight transport, logistics and other relevant markets. These actions should contribute to maintaining the distribution of freight between the various modes of transport at 1998 levels by helping to shift the expected aggregate increase in international road freight traffic to short sea shipping, rail and inland waterways or to a combination of modes of transport in which road journeys are as short as possible.</p> <p>Among the funding criteria the proposals mention “European dimension – undertakings”: An action must be submitted by at least two independent undertakings established on the territories of two different Member States, or on the territories of one Member State and a close third</p>

			country.
	TEN financing (transport)	No	<p><i>Proposal determining the general rules for the granting of Community financial aid in the field of Trans-European Transport and Energy Networks and amending Council Regulation (EC) No 2236/95 - COM(2005) 475</i></p> <p>The focus of this proposal is on funding internal EC infrastructure. It will therefore not be open to third countries. However, the High Level Group dealing with TEN issues is preparing a report on extending major Trans-European Transport Axes to the ENP partner countries and neighbouring regions.</p>
	GALILEO programme	Yes	<p><i>Proposal on the implementation of the deployment and commercial operating phases of the European Programme on Satellite Radio Navigation - COM(2005) 477</i></p> <p>The Galileo Joint Undertaking is open to the participation of ENP partners and other third countries (for instance, Matimop of Israel is a member of the Galileo Joint Undertaking).</p>
	SESAR programme and Joint Undertaking	Yes	<p><i>Proposal for a Council Regulation establishing the SESAR Joint Undertaking - COM(2005) 602</i></p> <p>SESAR aims at developing a new generation air traffic management system.</p> <p>The Joint Undertaking will have two founding members: the European Community, represented by the Commission, and Eurocontrol. Participation will also be open to any other</p>

			private or public entity, including third countries. A third country can become a member if that country has, at least, signed a horizontal agreement in the field of air transport. To date, Azerbaijan, Georgia, Lebanon, Moldova, Morocco, and Ukraine have either already signed or are in the process of signing such agreements.
<i>Energy</i>	TEN financing (energy)	No	<p><i>Proposal determining the general rules for the granting of Community financial aid in the field of Trans-European Transport and Energy Networks and amending Council Regulation (EC) No 2236/95 - COM(2005) 475</i></p> <p>Due to its focus on internal EC energy networks, no third party participation is envisaged. However, the Commission proposal includes the notion that studies may be supported on the basis of a project as a whole, including its elements outside the territory of the EC.</p>
	Intelligent Energy-Europe programme	Yes	<p><i>Proposal establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme - COM(2005) 121</i></p> <p>The Framework Programme shall have the following objectives:</p> <p>(d) to promote energy efficiency and new and renewable energy sources in all sectors including transport.</p> <p>The objectives of the Framework Programme shall be pursued through the implementation of the following specific programmes established in Title II, hereinafter “the specific programmes”:</p>

			<p>(c) the Intelligent Energy-Europe programme</p> <p>Article 4: The Framework Programme shall be open to the participation of:</p> <p>(d) other third countries, when agreements so allow.</p>
<i>Information society</i>	ICT Policy Support programme	Yes	<p><i>Proposal establishing a Competitiveness and Innovation Framework Programme - COM(2005) 121</i></p> <p>The Framework Programme shall have the following objectives:</p> <p>(c) to accelerate the development of a competitive, innovative and inclusive information society.</p> <p>The objectives of the Framework Programme shall be pursued through the implementation of the following specific programmes established in Title II, hereinafter “the specific programmes”:</p> <p>(b) the ICT Policy Support programme.</p> <p>Article 4: The Framework Programme shall be open to the participation of:</p> <p>(d) other third countries, when agreements so allow.</p>
	Interoperable Delivery of European eGovernment	Yes (co-operation)	<p><i>Decision 2004/387/EC of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 on interoperable delivery of</i></p>

	<p>services to Administrations, Businesses and Citizens (IDABC programme)</p>		<p><i>pan-European eGovernment services to public administrations, businesses and citizens (IDABC)</i></p> <p>The objective of the IDABC programme is to identify, support and promote the development and establishment of pan-European eGovernment services and the underlying interoperable telematic networks supporting the Member States and the Community in the implementation, within their respective areas of competence, of Community policies and activities, achieving substantial benefits for public administrations, businesses and citizens.</p> <p>Article 14(2) Cooperation with other third countries, in implementing projects of common interest and horizontal measures, shall be encouraged, notably with public administrations in Mediterranean countries, the Balkans and eastern European countries. Particular attention shall also be given to international cooperation in support of development and economic cooperation. Related costs shall not be covered by the IDABC programme.</p> <p>A bilateral agreement, such as a memorandum of understanding, would be necessary to ensure participation of ENP partner countries in the IDABC programme. Following this agreement, the ENP partners can participate in projects of common interest and make use of horizontal measures.</p>
	<p>LIFE +</p>	<p>No</p>	<p><i>Proposal concerning the Financial Instrument for the Environment (LIFE+) - COM(2004) 621</i></p> <p>The objective is to provide a more streamlined and</p>

			<p>simplified instrument for environment protection. LIFE+ aims to contribute to the development, implementation, monitoring, evaluation and communication of Community environment policy and legislation as a contribution to promoting sustainable development in the EU.</p> <p>Third country participation is possible for EFTA, candidate as well as Suth-East European pre-candidate countries, only.</p>
<i>Crisis response</i>	Rapid Response	Yes	<p><i>Proposal establishing a Rapid Response and Preparedness Instrument for major emergencies - COM(2005) 113</i></p> <p>The proposal aims to provide a new legal basis for granting Community assistance to civil protection actions in the contexts of preparedness and rapid response. It will supplement the efforts of Member States to protect people, the environment and property by contributing to the effectiveness of systems for responding to major emergencies and the public health effects arising from such emergencies.</p> <p>In principle, as regards funding, the proposed instrument applies to activities within the EU (leaving external crisis response activities of the Community Civil Protection Mechanism to be covered by the Stability Instrument).</p> <p>Article 8: States which are not Member States of the European Union may participate in this Instrument where agreements and procedures so allow.</p>
	European Union Solidarity	No	<i>Proposal establishing the European Union Solidarity Fund</i>

	Fund		<p>- COM(2005) 108</p> <p>The proposal is based on the current EU Solidarity Fund Regulation for providing post-disaster assistance in the aftermath of major crises. The proposal enlarges its scope to cover not only such events resulting from natural disasters but also to include industrial/technological disasters, public health threats and acts of terrorism.</p> <p>Article 1: The scope of participants is limited to Member States and countries negotiating their accession to the EU.</p>
<i>People-to-people issues</i>	Public Health	Yes	<p><i>Proposal establishing a Programme of Community Action in the field of Health 2007-2013 - COM(2006) 234</i></p> <p>The programme shall complement, support and add value to the policies of the Member States and shall contribute to protecting and promoting human health and safety and improving public health.</p> <p>The Commission proposes that the programme be open to third countries, in particular countries in the European neighbourhood in accordance with conditions laid down in the respective bilateral or multilateral agreements establishing the general principles for their participation in Community programmes.</p>
	Lifelong Learning	No	<p><i>Decision No .../2006/EC of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 establishing an action programme in the field of lifelong learning</i></p> <p>This programme aims to foster interchange, cooperation</p>

			<p>and mobility between education and training systems within the Community so that they become a world quality reference.</p> <p><i>Article 7(2): Key activity 1 of the Jean Monnet Programme referred to in Article 3(3)(a) shall also be open to higher education institutions in any other third country.</i></p> <p><i>Article 8: Under the Lifelong Learning Programme, and in accordance with Article 9, the Commission may cooperate with third countries and with the competent international organisations, in particular the Council of Europe, the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) and the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO).</i></p> <p>Article 14(2): Up to 1% of the allocations under the Lifelong Learning Programme may be used to support the participation in partnership, project and network actions under the Lifelong Learning Programme of partners from third countries which do not participate in the Lifelong Learning Programme under the provisions of Article 7.</p>
	Culture	No (only cooperation)	<p><i>Proposal establishing the Culture 2007 programme (2007-2013) - COM(2004) 469</i></p> <p>The programme aims to enhance the cultural area common to Europeans through the development of cultural cooperation between creative artists, cultural players and cultural institutions of the countries taking part in the programme, through inter alia trans-national mobility, circulation of works and cultural and artistic products and inter-cultural</p>

			<p>dialogue.</p> <p>Article 5(2): The programme shall also be open to cooperation with other third countries which have concluded Association and Cooperation Agreements with the European Community which include cultural clauses, on the basis of supplementary appropriations and specific procedures to be laid down.</p> <p>Special actions: Support may also be given in this context to cooperation with third countries and international organisations, as set out in Articles 5(2) and 6 of the Decision.</p>
	European Audiovisual Sector (MEDIA 2007)	Yes (subject to conditions)	<p><i>Proposal concerning the implementation of a programme of support for the European audiovisual sector (MEDIA 2007) - COM(2004) 470</i></p> <p>The global objectives of the programme are to preserve and enhance European cultural diversity and its cinematographic and audiovisual heritage and promote inter-cultural dialogue, increase the circulation of European audiovisual works inside and outside the European Union and strengthen the competitiveness of the European audiovisual sector.</p> <p>Article 8(2): The programme is also open to the participation of States which are parties to the Council of Europe Convention on Trans-frontier Television ..., assuming that supplementary appropriations are received in compliance with the conditions to be agreed upon between the parties concerned.</p>

			<p>Article 8(3): Opening up of the programme to European third countries covered by paragraphs 1 and 2 may be subject to prior examination of the compatibility of their national legislation with Community legislation, including Article 6(1)(5) of Directive 89/552/EEC, as amended by Directive 97/36/EC. This provision does not apply to actions under Article 3.</p> <p>Article 8(4): The programme is also open to cooperation with other third countries which have concluded Association and Cooperation Agreements with the European Union incorporating clauses on the audiovisual sector and on the basis of supplementary appropriations and specific arrangements to be agreed upon (<i>comment: at present none of the Partnership and Cooperation Agreements between the EU and the European ENP countries</i>).</p> <p>Further comment: for southern Mediterranean ENP partners, participation in the (external) Euro-Med Audiovisual programme is better tailored to their needs.</p>
	Youth in Action	No (only cooperation)	<p><i>Decision No.../2006/EC of the European Parliament and of the Council of 15 November 2006 establishing the “Youth in Action programme” for the period 2007-2013</i></p> <p>The general objectives of the programme are to promote young people’s active citizenship, to develop solidarity and promote tolerance among young people, to foster mutual understanding between young people in different countries, to contribute to developing the quality of support systems for youth activities and the capabilities of civil society organisations as well as to promote European cooperation in</p>

			<p>the youth field.</p> <p>Article 5(2): The actions in points 2⁹ and 3¹⁰ of the Annex shall be open to cooperation with third countries that have signed agreements with the Community relevant to the youth field, hereinafter referred to as “partner countries”.</p> <p>This cooperation shall be based, where relevant, on additional appropriations from partner countries to be made available in accordance with procedures to be agreed with these countries.¹¹</p>
	Europe for Citizens	No	<p><i>Proposal creating the Citizens for Europe Programme for the period 2007-2013 - COM(2005) 116</i></p> <p>Article 5: open only to EFTA/EEA countries; candidate countries benefiting from a pre-accession strategy, in accordance with the general principles and the general terms and conditions laid down in the framework agreements concluded with these countries for their participation in Community Programmes, and the countries of the Western Balkans, in accordance with the arrangements to be established with these countries under the framework agreements on the general principles for their participation in Community programmes.</p>

⁹ Action 2 is European Voluntary Service.

¹⁰ Point 3, entitled “Youth of the world”, covers cooperation with the neighbouring countries of the enlarged Europe (ENP countries) and other third countries.

¹¹ Comment: A special scheme has been introduced for the Mediterranean countries – the Euro-Med Youth programme: projects submitted by EU organisations are funded by the programme budget (including ENP costs), whereas projects submitted by organisations from ENP countries are funded from external support instruments.

<i>Research and development</i>	Research	-	<p><i>Communication from the Commission on Science and technology, the key to Europe's future – Guidelines for future European Union policy to support research - COM(2004)353</i></p> <p>Only Communication setting out guidelines; no legislative proposal.</p>
	Knowledge for Growth	-	<p><i>Communication on building the European Research Area (ERA) of knowledge for growth - COM(2005) 118</i></p> <p>Only Communication; no legislative proposal.</p>
	Seventh Framework Programme for Research	Yes	<p><i>Proposals concerning the Seventh Framework Programme of the European Community for research, technological development and demonstration activities (2007-2013) and of the European Atomic Energy Community (Euratom) for nuclear research and training activities (2007–2011) - COM(2005) 119</i></p> <p>The Framework Programme provides for third country participation.</p>
<i>Regional policy</i>	European Regional Development Fund	Yes	<p><i>Regulation (EC) No 1080/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on the European Regional Development Fund and repealing Regulation (EC) No 1783/1999</i></p> <p>Article 21(3): In the context of cross-border, trans-national and interregional cooperation, the ERDF may finance expenditure incurred in implementing operations or parts of operations on the territory of countries outside the European</p>

			Community up to a limit of 10% of the amount of its contribution to the operational programme concerned, where they are for the benefit of the regions of the Community.
--	--	--	--